

Key words: health, younger school children, developmental education, the educational process in elementary school.

УДК37.046.12

Черепанова С.Б.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Стаття присвячена питанням вивчення сучасних тенденцій навчання іноземних мов дітей дошкільного віку, зокрема ефективних методів навчання іноземного спілкування дошкільнят.

Ключові слова: дошкільна освіта, іноземне мовлення, мовленнєва активність, метод повної фізичної реакції

Значні зміни у суспільно-політичному та економічному житті європейських країн безумовно впливають і на розвиток їх системи освіти. Освітня політика Євросоюзу виділяє Базовий комплекс дисциплін, який охоплює гуманітарні дисципліни, і його метою є виявлення індивідуальностей у національних культурах, їх зв'язок із загальнолюдськими цінностями, більш того, він має дати уявлення про "європейську свідомість".

Відкритий характер суспільства, розширення політичних та економічних зв'язків України з іншими державами світу стали важливим чинником зростання соціального запиту на фахівців, які володіють іноземними мовами.

Надзвичайно актуальним на сьогоднішній день є впровадження європейських стандартів у навчання іноземних мов та вдосконалення організації навчання іноземних мов у школі та в дошкільних закладах. Іноземна грамотність сприяє формуванню гідного іміджу наших громадян за кордоном, дає змогу зруйнувати бар'єр недовіри, дозволяє поширювати свою культуру та засвоювати чужу.

Дошкільна освіта нині є обов'язковою складовою освіти в Україні. Найпершим суспільним середовищем для дитини, як зазначено у Базовому компоненті дошкільної освіти, стає дошкільний навчальний заклад, метою якого є забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини, її фізичного і психічного здоров'я. Дошкільна освіта як перша самооцінна ланка має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності [1].

У зв'язку зі стратегіями розвитку держави та великим запитом суспільства – сучасна система іноземної підготовки передбачає більш раннє навчання іноземних мов, оскільки покращення ефективності навчання дітей дошкільного віку іноземної мови є одним із нагальних питань сучасної педагогічної системи. Отже, актуальним є пошук ефективних підходів, методів, форм і засобів підготовки дітей дошкільного віку до якісного іноземного спілкування, оскільки на сьогодні ця проблема знаходиться на стадії дослідження [3].

Дошкільний віковий період є найбільш чутливим для оволодіння дітьми основами іноземного мовлення. Аналіз наукових праць свідчить про актуальність вивчення процесу підготовки дітей до іноземного спілкування. Це питання досліджувалося багатьма науковцями. Так, проблему періодизації чутливості до засвоєння іноземних мов дітей дошкільного віку розглядали Н.В. Імідадзе, Р. Пенфілд; готовність дітей дошкільного віку до мовлення як лінгводидактичну проблему вивчали М.Вашуленко, Г.Ніколайчук, Л.Калмикова; мовленнєву діяльність дітей дошкільного віку вивчали А. Богуш, Н. Гавриш; М. Лісіна, А. Маркова досліджували комунікативний підхід до розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Метою нашої статті є вивчення сучасних тенденцій навчання іноземних мов дітей дошкільного віку, зокрема ефективних методів навчання іншомовного спілкування дошкільнят.

Форми навчання мають бути спрямовані не на засвоєння якомога більшої кількості лексичних одиниць, а на виховання зацікавленості до предмета, розвиток комунікативних навичок дитини, вміння виразити себе.

Важливо досягти певних якостей володіння матеріалом, що дасть дитині змогу за наявності мінімуму засобів, передбачаючи наступне наростання мовних одиниць у компетенції дитини, використовувати їх ситуативно та усвідомлено.

Форми занять можуть бути такими:

- щоденні 15-25 хвилинні заняття, що супроводжуються іншомовним мовленням під час режимних моментів;
- заняття двічі на тиждень, 25-45 хвилин з перервами для рухливих ігор іноземною мовою та часом для ліплення, малювання та виготовлення художніх виробів, тематично пов'язаних із заняттям;
- спеціальні заняття – уроки-казки та перегляд відеофрагментів – як доповнення до основних занять;
- зустрічі з носіями мови;
- ранки та свята, на яких діти можуть показати свої досягнення – інсценувати казку, продекламувати віршик;
- заняття – бесіди;
- заняття іноземною мовою на природі [6].

Найбільш вдалі методики опираються на принцип поетапності становлення та розвитку мовленнєвої дії, коли просте передує більш складному. На всіх рівнях подачі матеріалу здійснюється принцип комунікативності, тобто все спрямовано на досягнення певного результату у спілкуванні. Самостійному вживанню мовленнєвих одиниць має передувати їх розуміння на слух, що відповідає психолінгвістичним закономірностям засвоєння мовлення [6].

Комунікативність включає в себе індивідуалізацію навчання мовленнєвої діяльності, під якою ми розуміємо врахування всіх властивостей дошкільника як індивідуальності: його здібностей, його вміння здійснювати мовленнєву діяльність, його особистісних властивостей. Індивідуалізація є головним засобом утворення мотивації та активності. Мовлення - явище настільки індивідуальне, що навчати мовлення поза індивідуальністю неможливо. У процесі навчання дошкільника індивідуальна мовленнєва реакція можлива лише в тому випадку, якщо мовленнєве завдання, що стоїть перед дитиною, відповідає її особистим потребам й інтересам. Тому для виклику адекватної реакції необхідно враховувати індивідуальні особливості дитини, а також її життєвий досвід, сфери інтересів, схильності, емоційну сферу, світогляд, нарешті, статус особистості в колективі.

Справа в тому, що вчителі завжди вимушені адаптувати спосіб навчання відповідно до своїх учнів. Через це, коли ми посилаємось на дітей, ми мусимо пам'ятати, якими є їхні можливості та інтереси і як скористатися ними, щоб отримати більш продуктивний результат.

Діти, за своєю природою, допитливі та надзвичайно енергійні. У групі цією енергією іноді буває важко керувати, але можна використати в якості помічника, щоб діти вчилися більш ефективно розважаючись. Заняття, ми як правило, починаємо з розминки. Можна запропонувати дітям заспівати пісню або виконати якісь фізичні вправи, або скомбінувати ці дії, співаючи та граючи пісню, яку вони вже знають. Виконання таких дій – це застосування методу, відомого як "повна фізична реакція"TPR (Total Physical Response). Це один із поширених методів у навчанні дітей іноземних мов. Навчання іноземних мов має стати для дитини бажаним і цікавим процесом. Оскільки формування мовленнєвої активності можливе

за умови наявності в дитини потреби в позитивному емоційному спілкуванні з дорослими, то саме цей метод сприяє в цьому як найкраще.

Цей метод широко використовується у Великій Британії та США. Метод TPR базується на узгодженні мовлення та дії: навчання мовлення здійснюється через фізичну (моторну) активність. Розробник методу – Джеймс Ашер (James Asher), професор психології університету Сан Хосе в Каліфорнії. TPR пов'язаний з теорією сліду пам'яті (trace theory) в психології, за якою, чим частіше та інтенсивніше фіксуються зв'язки в пам'яті, тим сильніші асоціації і більша ймовірність, що вони будуть відтворюватися. Відтворення може відбуватися вербально чи разом з моторною активністю. Винахідник цього методу Дж.Ашер вважає, що поєднання вербальної і моторної активності підвищує ефект відтворення. Науковець дослідив, що мовлення, з яким ми звертаємося до дітей, переважно складається з наказів і розпоряджень, на які діти спочатку реагують фізично, а потім вербально. Ашер стоїть на позиціях школи гуманістичної психології щодо ролі афективних (емоційних) факторів у навчанні мов. Метод, що пов'язує навчання з ігровою рухливою діяльністю, на його думку, знімає стреси, створює у дітей позитивний настрій, що полегшує навчання та мотивацію до подальшого вивчення іноземних мов. Основними принципами цього методу є:

1. Розуміння іноземних мов має передувати говорінню;
2. Розуміння необхідно розвивати шляхом виконання наказів;
3. Змушувати дітей говорити, а тим більше примушувати - не потрібно, завдяки наказам та фізичним діям під час їх виконання спонтанно розвивається готовність до говоріння.

Використання TPR для навчання нової лексики може супроводжуватися наступними простими кроками:

1. Вводити нове слово та відповідну йому дію, використовуючи жести, маніпулятивні дії, картинки. Проводити лексично ігри з метою кращого введення інформації. Наприклад, якщо ви маєте намір вивчити тварин, ви можете ввести команди, наприклад, the chicken wants to sleep, the dog wants to run.

2. Діти відтворюють та практикуються з новою лексикою. Після того як діти засвоїли слова, вони готові відтворювати їх та вправлятися з ними. Діти можуть працювати парами: один – говорить нове слово або фразу, а інший виконує відповідні жести або відтворює міміку. Після закінчення вони можуть помінятися ролями.

3. Вдихнути життя в нові слова. Створити маленьке оповідання зі словами, які щойно були вивчені. Оповідання має бути простим і коротким, але воно має включати в себе ключові слова. Можна використовувати картинки, малюнки, флеш картки і т. ін..

Отже іншомовне мовлення дітей дошкільного віку відіграє важливу роль у психічному, особистісному, соціальному розвитку, іноземні мови виступають як засоби формування вмінь усного спілкування дітей дошкільного віку. Використання методів зазначених вище, у поєднанні з іншими методами дає позитивний результат при підготовці дітей дошкільного віку до іншомовного спілкування. Ми вважаємо, що інтеграція цих методів сприяє активізації іншомовного мовлення, а також готує дитину до переходу на наступний етап вивчення іноземних мов у школі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation/doshkilnaosvita/30154/> Додаток
2. Бойко О.В. Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови / О.Бойко // Наукові записки Ніжин. Держ. ун-ту імені М.Гоголя : наук. журн. / за ред. Є.І.Коваленко. – Ніжин: НДУ, 2006. – С.45-48.
3. Зубенко Т. В. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови учнів початкової школи / Т.В. Зубенко. – Миколаїв: МДУ імені В.О.Сухомлинського, 2006. – 120с.
4. Редько В.Г. Вікові особливості учнів як визначальний пріоритет у конструюванні змісту шкільного підручника іноземної мови // Сучасні технології викладання іноземних мов у

- професійній підготовці фахівців // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К., 2000. – С. 199-209.
5. Шкваріна Т.М. Англійська мова для наймолодших [Текст]: програма, методичні рекомендації, розробки занять / Т.М. Шкваріна. – Х. : Видавнича група "Основа", 2005. – 176с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; вип. 12 (24).
  6. Обучение иностранному языку дошкольников/ обзор теоретических позиций. Иностранные языки в школе. – №1. – 1990. – С.38 – 42.

Черепанова С.Б.

ОБУЧЕНИЕ ИНОЯЗЫЧНОМУ ОБЩЕНИЮ ДОШКОЛЬНИКОВ

Даная статья посвящена вопросам изучения современных тенденций обучения иностранным языкам детей дошкольного возраста, а в частности эффективным методам обучения иноязычному общению дошкольников.

Ключевые слова: дошкольное образование, иноязычная речь, речевая активность, метод полной физической реакции.

Cherepanova S.B.

TEACHING PRESCHOOL CHILDREN COMMUNICATION IN FOREIGN LANGUAGE

The article is devoted to the questions of studying modern tendencies in teaching preschool children foreign languages, in particular effective methods teaching foreign language communication.

Key words: preschool education, foreign speaking, speech activity, method of Total Physical Response.

УДК 371.036

Швець Є.С.

РОЛЬ ГРИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття розглядає основні компоненти дидактичної і методичної організації раннього навчання англійської мови під час гри.

Ключові слова: ефективність навчання, переваги гри, мотивація.

У програмі "Освіта" і "Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті" підкреслюється, що у вихованні провідним є всебічний розвиток особистості, яка здатна до саморозвитку, самовдосконалення і самореалізації. Тому однією з основних цілей навчання іноземної мови є формування у дітей гуманістичних позицій: відповідних морально-етичних норм, загальнолюдських цінностей.

Знання іноземної мови для дітей - своєрідний "місток" для відкриття світу, Європи на різних рівнях: соціальному, культурологічному, країнознавчому та ін. Тому ця проблема є актуальною.

Розповсюдження раннього навчання іноземних мов у Європі і, зокрема, в Україні зумовлено багатьма психолого-фізіологічними, дидактико-когнітивними і соціально-політичними факторами. Такий підхід повинен мати чітку організаційно-методичну базу [1, с.19].

Мета даної статті – розглянути основні компоненти правильної дидактичної і методичної організації навчального процесу раннього навчання англійської мови.

Типовою формою заняття в дитячих садках виступає театралізована гра, якій підпорядковані завдання заняття. Театралізована гра – заняття характеризується широким використанням елементів гри, змагання, прихованих форм контролю, функціональної музики, поєднанням індивідуальної, фронтальної форм роботи дітей з діяльністю в парах.